

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1975

Vyhlásené: 19. 11. 1975 Časová verzia predpisu účinná od: 1. 05. 1990 do: 23. 06. 1991

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

123

ZÁKON

z 13. novembra 1975

o užívaní pôdy a iného poľnohospodárskeho majetku na zabezpečenie výroby

Zrovnoprávnenie všetkých foriem vlastníctva vyžaduje, aby vlastníci mohli v plnom rozsahu užívať svoju poľnohospodársku pôdu a iný poľnohospodársky majetok a aby boli odstránené všetky prekážky, ktoré bránia vo výkone tohto ich práva.

Na dosiahnutie tohto cieľa, posilnenie vzťahu vlastníkov k ich pôde a na ochranu ich vlastníctva sa Federálne zhromaždenie uznieslo na tomto zákone:

Právo užívania pôdy a iného poľnohospodárskeho majetku na zabezpečenie výroby

§ 1

Poľnohospodárske organizácie, ako aj štátne organizácie, ktoré plnia vedeckovýskumné úlohy a úlohy výuky pre odvetvie poľnohospodárstva (ďalej len „poľnohospodárske organizácie“), užívajú pôdu, ktorú nemajú v družstevnom alebo náhradnom užívaní, ako aj iný poľnohospodársky majetok, ktoré nie sú vlastníctvom štátu, družstiev alebo spoločenských organizácií, na základe práva užívania na zabezpečenie výroby (ďalej len „právo užívania“), pokiaľ toto právo nezanikne (§ 12, 12a).

§ 2

(1) Právo užívania je bezodplatné; oprávňuje poľnohospodársku organizáciu, aby hospodárila s pôdou a iným poľnohospodárskym majetkom v rovnakom rozsahu, akoby bola vlastníkom a využívala ju v súlade s právnymi predpismi na plnenie všetkých úloh, ktoré sú predmetom jej činnosti.

(2) Ak ide o užívanie pozemkov, môže poľnohospodárska organizácia

- a) vykonávať na nich úpravy potrebné na zabezpečenie alebo zvýšenie poľnohospodárskej výroby,
- b) meniť ich podstatu a čerpať z nej,
- c) zriaďovať na nich stavby potrebné pre činnosť poľnohospodárskej organizácie.

(3) Všetky porasty na pozemkoch užívaných štátnou poľnohospodárskou organizáciou sú vo vlastníctve štátu. Všetky porasty na pozemkoch užívaných družstevnou poľnohospodárskou organizáciou sú v jej vlastníctve.

(4) Ak ide o užívanie stavieb, môže poľnohospodárska organizácia najmä vykonávať na nich úpravy potrebné pre nich účelné využitie, a to iba so súhlasom vlastníka.

§ 3

(1) Poľnohospodárska organizácia je oprávnená i povinná chrániť svoje právo užívania proti každému, kto do neho neoprávnene zasahuje.

(2) S pôdou a iným poľnohospodárskym majetkom, ku ktorým má právo užívania, je poľnohospodárska organizácia povinná riadne hospodáriť; najmä je povinná starať sa o sústavné zvyšovanie úrodnosti poľnohospodárskych pozemkov.

§ 4

Rovnaké oprávnenia a povinnosti, aké vyplývajú z práva užívania podľa tohto zákona, prislúchajú poľnohospodárskej organizácii i k pozemkom, ktoré má v náhradnom užívaní.

§ 5

(1) Právo užívania patrí poľnohospodárskej organizácii k majetku uvedenému v § 1, ktorý užíva ku dňu začiatku účinnosti tohto zákona.

(2) Právo užívania patrí poľnohospodárskej organizácii aj k obytným častiam poľnohospodárskych usadlostí a stavebným pozemkom, na ktorých sú zriadené, pokiaľ prevzala celú usadlosť do užívania pred 1. aprílom 1964 a užíva ju ku dňu začiatku účinnosti tohto zákona.

(3) V pochybnostiach, či poľnohospodárskej organizácii patrí podľa odsekov 1 a 2 právo užívania, rozhodne okresný národný výbor.

§ 9

Dočasné užívanie

(1) Pozemky môže poľnohospodárska organizácia, ktorej k nim patrí právo prenechať do dočasného užívania

- a) svojim členom alebo svojim pracovníkom na poľnohospodárske využitie,
- b) štátnej alebo družstevnej organizácii na poľnohospodárske a výnimočne aj na nepoľnohospodárske využitie,
- c) spoločenskej organizácii na poľnohospodárske využitie,
- d) iným občanom na poľnohospodárske využitie.

(2) Poľnohospodárska organizácia môže prenechať do dočasného užívania aj stavby, ku ktorým jej patrí právo užívania, prípadne ich časti, a pozemky, na ktorých sú tieto stavby zriadené.

(3) Dočasné užívanie vzniká písomnou zmluvou. V zmluve o prenechaní pozemku na dočasné užívanie sa môže dohodnúť aj primeraná odplata a spôsob majetkového vypořádania po skončení dočasného užívania.

(4) Užívateľ, ktorému sa prenechali pozemky do dočasného užívania na poľnohospodárske využitie, môže na nich s predchádzajúcim súhlasom vlastníka a poľnohospodárskej organizácie vykonávať úpravy a zriaďovať dočasné stavby potrebné z hľadiska poľnohospodárskeho využitia. To platí aj pre stavby prenechané poľnohospodárskou organizáciou do dočasného užívania, pokiaľ ide o stavebné úpravy. Súhlas vlastníka a poľnohospodárskej organizácie je podkladom, bez ktorého nemôže stavebný úrad vydať územné rozhodnutie, stavebné povolenie, že proti uskutočneniu

stavby nemá námietok.¹⁾

(5) Všetky porasty, ktoré na pozemku vzišli v dobe dočasného užívania, sú majetkom dočasného užívateľa.

(6) Dočasné užívanie sa skončí uplynutím doby, na ktorú sa dojednálo. Ak nie je doba dojednaná, skončí sa uplynutím doby, v ktorej sa dosiahol alebo mohol dosiahnuť účel, na ktorý sa pozemok do užívania prenechal. Užívanie sa môže skončiť výpoveďou so šesťmesačnou výpoveďnou lehotou k 31. decembru bežného kalendárneho roka, pokiaľ všeobecne záväzný právny predpis alebo dohoda účastníkov neustanovuje inak.

(7) Ku dňu skončenia dočasného užívania je užívateľ povinný uviesť pozemok do pôvodného stavu, ak zo zmluvy o prenechaní pozemku do dočasného užívania alebo z neskoršieho dojednania nevyplýva niečo iné; pritom treba dbať na to, aby nedochádzalo k neodôvodneným hospodárskym stratám.

Prevod práva užívania

§ 10

(1) Právo užívania môže poľnohospodárska organizácia previesť na inú poľnohospodársku organizáciu písomnou zmluvou, a to so súhlasom vlastníka.

(2) Právo užívania sa prevádza vždy bezodplatne. Ak však poľnohospodárska organizácia, ktorej právo užívania sa prevádza, vynaložila z vlastných prostriedkov náklady na investície do užívanej nehnuteľnosti, môže požadovať od poľnohospodárskej organizácie, na ktorú právo užívania prevádza, náhradu týchto nákladov; ich výška sa zisťuje ocenením hodnoty investícií ku dňu prevodu práva užívania.

Zánik práva užívania

§ 12

(1) Právo užívania zaniká prechodom alebo prevodom užívaného majetku do vlastníctva poľnohospodárskeho družstva alebo štátu; inou zmenou vlastníctva nie je právo užívania dotknuté.

(2) Právo užívania zaniká jeho zrušením (§ 12a ods. 1 a 3).

(3) Právo užívania zaniká uzavretím dohody o dočasnom užívaní pozemku poľnohospodárskou organizáciou (§ 12a ods. 2).

§ 12a

(1) Okresný národný výbor zruší právo užívania pozemku na návrh jeho vlastníka. Poľnohospodárske pozemky možno vrátiť len na poľnohospodárske využitie; doba skončenia práva užívania poľnohospodárskeho pozemku sa určí až po zbere, pokiaľ sa vlastník nedohodne s poľnohospodárskou organizáciou inak. Vracia sa celá výmera pozemku, pokiaľ sa vlastník nedohodne s poľnohospodárskou organizáciou inak.

(2) Okresný národný výbor, pokiaľ nedôjde k dohode, nezruší právo užívania pozemku, ak ide o zastavané pozemky, pokiaľ nejde o stavbu vo vlastníctve občana, o pozemky, na ktorých sú trvalé porasty vzídené v dobe trvania práva užívania, alebo meliorácie zriadené poľnohospodárskou organizáciou, pokiaľ nedôjde k finančnému vyrovnaníu, alebo ak ide o neprístupné pozemky. V tomto prípade je poľnohospodárske družstvo povinné na žiadosť vlastníka vymeniť jeho pozemok

za iný vhodný pozemok¹⁾ vo vlastníctve družstva a štátna poľnohospodárska organizácia za iný vhodný pozemok¹⁾ vo vlastníctve štátu. Ak poľnohospodárska organizácia taký pozemok nemá, je povinná vlastníkovi prenechať iný vhodný pozemok¹⁾ na dočasné bezplatné užívanie; pozemok sa prenecháva k 1. 1. bežného roka na žiadosť vlastníka podanú najneskôr 6 mesiacov vopred. Pokiaľ poľnohospodárska organizácia nemôže prenechať vlastníkovi vhodný pozemok na dočasné užívanie, alebo vlastník s prenechaním takého pozemku nesúhlasí, je poľnohospodárska organizácia povinná s vlastníkom uzavrieť dohodu o dočasnom užívaní jeho pozemku za odplatu; jednostranne možno takú dohodu vypovedať k 31. 12. bežného roka s päťročnou výpovednou lehotou. Proti rozhodnutiu, ktorým sa návrh vlastníka na zrušenie práva užívania pozemku zamietol, môže vlastník do 15 dní od jeho doručenia podať opravný prostriedok na súde. Pre konanie platia obdobne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o preskúmaní rozhodnutí iných orgánov súdom.²⁾

(3) Právo užívania hospodárskej budovy alebo inej stavby (ďalej len „hospodárska budova“) zruší okresný národný výbor na návrh vlastníka hospodárskej budovy. Rozhodnutím o zrušení práva užívania hospodárskej budovy sa musí zrušiť aj právo užívania zastavanej plochy s nádvorím, prípadne s príslušnou záhradou.

(4) Ak sa vlastník hospodárskej budovy nedohodne s poľnohospodárskou organizáciou inak, je poľnohospodárska organizácia povinná vrátiť vlastníkovi hospodársku budovu v stave zodpovedajúcom obvyklému opotrebeniu; ak bola hospodárska budova na náklady poľnohospodárskej organizácie zhodnotená, je vlastník povinný poskytnúť poľnohospodárskej organizácii náhradu zodpovedajúcu účelnému a trvalému zhodnoteniu budovy podľa stavu v dobe zrušenia práva užívania.

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 13

(1) Právo užívania podľa § 5 ods. 1 nevznikne, ak poľnohospodárska organizácia užíva poľnohospodársky majetok na základe zmluvy podľa Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.; to neplatí, ak ide o poľnohospodárske pozemky.

(2) Zmluvné záväzky poľnohospodárskych organizácií z odkúpenia živého inventára a zásob podľa § 4 vládneho nariadenia č. 50/1955 Zb. o niektorých opatreniach na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, zostávajú nedotknuté.

§ 14

Právo užívania k nehnuteľnostiam sa zapisuje do evidencie nehnuteľností podľa predpisov o evidencii nehnuteľností.³⁾

§ 15

Vládne nariadenie č. 50/1955 Zb. o niektorých opatreniach na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby sa zrušuje.

§ 16

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1976.

Husák v. r.

Indra v. r.

Štrougal v. r.

1) Pri prenechávaní pozemkov poľnohospodárska organizácia postupuje primerane podľa zásad ustanovených v § 17 a 18 vyhlášky Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva č. 27/1958 Ú. l., ktorou vydávajú vykonávacie predpisy k vládnemu nariadeniu o opatreniach v odbore hospodársko-technických úprav pozemkov.

2) Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (§ 244 až 250).

3) Zákon č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností a vyhláška Ústrednej správy geodézie a kartografie č. 23/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností.

